

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 91/05-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. júna 2005 v senáte zloženom z predsedu senátu Jána Mazáka a zo sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej o sťažnosti M. M., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. Ing. P. H., so sídlom K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 303/00 takto

r o z h o d o l :

Základné právo M. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 303/00 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. marca 2005 doručená sťažnosť M. M., bytom K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ing. P. H., so sídlom K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 303/00.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ doručil 25. apríla 2000 okresnému súdu žalobu o určenie neplatnosti pracovného pomeru a priznanie nároku na náhradu mzdy proti E. P., spol. s r. o., so sídlom B.. Vzhľadom na nečinnosť okresného súdu podal sťažovateľ 3. augusta 2000 sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu. Predseda okresného súdu v odpovedi na sťažnosť sťažovateľa č. Spr. 3389/00 zo 4. decembra 2000 konštatoval, že sťažnosť je dôvodná, a informoval sťažovateľa, že vzhľadom na zistené okolnosti bol *„zákonný sudca dňa 4. 12. 2000 dôrazne upozornený na potrebu konať vo veci priebežne, bez prietáhov“*.

Prvé pojednávanie vo veci bolo nariadené na 27. jún 2001, ktoré bolo ale následne zrušené. Sťažovateľ medzitým podaniami z 29. mája 2001 a následne z 15. mája 2003 a 17. júna 2003 opätovne adresoval predsedovi okresného súdu, ako aj Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky sťažnosti na prietahy v konaní. V odpovedi na sťažnosť sťažovateľa z 15. júla 2003 predsedníčka okresného súdu konštatovala, že *„nezistila prietahy v konaní“*. Vzhľadom na skutočnosť, že vo veci nebolo stále rozhodnuté, sťažovateľ aj v ďalšom období opakovane podával sťažnosti na prietahy v konaní (podania z 8. júna 2004 a z 1. februára 2005). Predsedníčka okresného súdu v odpovediach na tieto

sťažnosti z 30. septembra 2004 a 10. februára 2004 opakovane konštatovala, že v namietanom konaní nezistila prietahy.

Podľa názoru sťažovateľa došlo v doterajšom priebehu konania k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a preto navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti po jej prijatí na ďalšie konanie prijal tento nález:

„1. Základné právo M. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 303/00 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 303/00 prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 303/00 konal po skončení prekážok v konaní bez zbytočných prietahov.

3. M. M. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 80 000,- Sk slovom osemdesiat tisíc korún, ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť M. M. trovy konania vo výške 5 300,- Sk (slovom päť tisíc tristo korún slovenských) na účet advokáta menom JUDr. Ing. P. H., so sídlom K., do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.“

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí a pretože nezistil dôvody na odmietnutie sťažnosti, prijal ju podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval sťažovateľa a okresný súd, aby ústavnému súdu oznámili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a okresný súd vyzval tiež na vyjadrenie k sťažnosti.

Sťažovateľ a okresný súd oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Okresný súd uviedol k sťažnosti nasledovné:

„... na základe Vašej výzvy na vyjadrenie sa k sťažnosti M. M., bytom K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom tunajšieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 303/00 Vám oznamujem, že sťažnosť na prietahy v konaní považujem za nedôvodnú.

Z obsahu spisu vyplýva, že sťažovateľ podal na tunajšom súde návrh na začatie konania dňa 25. 4. 2000. Následne na to dňa 2. 5. 2000 doručil súdu ďalšie podanie, z obsahu ktorého vyplýva, že navrhovateľ zmenil petit pôvodne podaného návrhu. Vzhľadom k tomu, že ani jedno z podaní nespĺňalo náležitosti riadneho návrhu na začatie konania bol sťažovateľ vyzvaný na odstránenie väd podaných návrhov. Dňa 14. 12. 2000 doručil sťažovateľ tunajšiemu súdu ďalšie podanie, ktorým opätovne zmenil návrh na začatie konania. Sťažovateľ bol vyzvaný na odstránenie väd podaných návrhov prostredníctvom dožiadaného súdu v Košiciach, pričom zo zápisnice spísanej na Okresnom súde Košice II dňa 24. 1. 2001 požiadal poskytnutie dvojtyždňovej lehoty na poradu s právnikom. V spise na č. l. 74 sa nachádza podanie sťažovateľa označené ako oprava výrokovej časti, z ktorého však nie je zrejmé, kedy bolo dožiadanému súdu v Košiciach doručené.

Zo spisu ďalej vyplýva, že na deň 27. 6. 2001 bol vo veci určený termín pojednávania, ktorý bol odročený, pričom o jeho odročenie požiadal odporca podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 20. 6. 2001. Ďalší termín pojednávania bol stanovený na deň 24. 10. 2001, na ktorý sa však sťažovateľ nedostavil, svoju neúčast' ospravedlnil podľa zápisnice kolíziou s iným pojednávaním. Dňa 31. 10. 2001 doručil sťažovateľ tunajšiemu súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia, o ktorom súd rozhodol tak, že tento uznesením zo dňa 22. 11. 2001 zamietol. Ďalší termín pojednávania bol stanovený na 30. 1. 2002, na ktorom sťažovateľ vypovedal ako účastník konania. Pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu námietky zaujatosti vznesenej sťažovateľom voči konajúcej sudkyňi. Vec bola dňa 15. 2. 2002 predložená Krajskému súdu v Bratislave, ktorý

uznesením zo dňa 26. 4. 2002, ktoré bolo tunajšiemu súdu doručené dňa 28. 6. 2002 rozhodol tak, že sudkyňa JUDr. M. F. nie je vylúčená z konania.

Sťažovateľ doručil tunajšiemu súdu dňa 25. 7. 2002 návrh na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti. Uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. 10. 2002, ktoré bolo tunajšiemu súdu doručené 15. 11. 2002 tento návrhu na prikázanie veci nevyhovel. Na deň 5. 3. 2003 bol vo veci stanovený ďalší termín pojednávania, na ktorý sa sťažovateľ nedostavil, pričom svoju neprítomnosť ospravedlnil ochorením. Dňa 4. 6. 2003 doručil sťažovateľ súdu ďalší návrh na vydanie predbežného opatrenia z rovnakých dôvodov ako pôvodný návrh, ktorý bol súdom zamietnutý uznesením tunajšieho súdu zo dňa 9. 7. 2003 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31. 10. 2003 sp. zn. 10 Co 223/03 súd konanie prerušil, pričom táto skutočnosť bola sťažovateľovi i oznámená, rovnako boli predmetné uznesenia doručované jeho právnomu zástupcovi. Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 30. 3. 2005 súd konanie zastavil. Predmetné uznesenie doposiaľ nenadobudlo právoplatnosť.

Mám za to, že na základe vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že súd konal vo veci plynulo a ak aj došlo k prieťahom v konaní, boli zavinené jednoznačne a výlučne len sťažovateľom“.

Ústavný súd zistil zo spisu rovnaké skutočnosti, ako uviedla vo svojom vyjadrení poverená zástupkyňa predsedníčky okresného súdu.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...“, ako aj porušenia práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou,

účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ (II. ÚS 61/98), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným... rozhodnutím“. K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

Preskúmaním doterajšieho konania pred okresným súdom ústavný súd zistil tieto skutočnosti.

1. Predmetom konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 18 C 303/00 je určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a uplatnenie nároku na náhradu mzdy. Podľa názoru ústavného súdu ide o štandardnú súčasť rozhodovacej právomoci všeobecných súdov a toto konanie nemožno považovať za právne a fakticky zložitú. Na túto skutočnosť nepoukázal ani okresný súd a faktická zložitost' veci s ohľadom na predmet sporu zo spisu nevyplynula.

2. Ústavný súd po posúdení správania sťažovateľa dospel k záveru, že sťažovateľ svojím správaním prispel k celkovej dĺžke konania dopĺňaním a zmenami jeho návrhu počas roku 2000, keď ho nakoniec okresný súd musel vyzvať na odstránenie nedostatkov návrhu. Rovnako k dĺžke konania prispel sťažovateľ tým, že využil svoje procesné oprávnenie a vzniesol námietku zaujatosti voči konajúcej sudkyňi, ako aj tým, že navrhol prikázať vec z dôvodu vhodnosti inému súdu a príslušné súdy sa museli jeho návrhmi zaoberať. Absencie sťažovateľa, síce ospravedlnené, na nariadených pojednávaníach, mali taktiež vplyv na

dĺžku konania, pretože sa museli tieto pojednávania odročiť. Okrem toho sa musel okresný súd dva razy zaoberať návrhom sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že využitie procesných oprávnení účastníkom konania nemôže byť ospravedlnením nečinnosti alebo neefektívnej činnosti konajúceho súdu, je však skutočnosťou, ktorá môže mať vplyv na celkovú dĺžku konania; táto však nemôže ísť len na vrub konajúceho súdu. V nadväznosti na toto konštatovanie ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ sa podieľal na celkovej dĺžke konania, v ktorom namieta porušenie svojich základných práv.

3. Postup okresného súdu podľa názoru ústavného súdu nevykazuje prvky nečinnosti v období od podania návrhu v apríli 2000 do prerušenia konania 9. júla 2003, keď okresný súd uznesením č. k. 18 C 303/00-227 zamietol druhý návrh sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia a konanie prerušil z dôvodu, že žalovaný (E. P., spol. s r. o.) bol ako obchodná spoločnosť zrušený. Proti rozhodnutiu o prerušení konania sa sťažovateľ odvolal. Krajský súd v Bratislave rozhodnutie prvostupňového súdu 31. októbra 2003 potvrdil.

Okresný súd požiadal 28. septembra 2004 Okresný súd Bratislava I, aby v prípade, že konanie o výmaze žalovaného z obchodného registra nie je skončené, oznámil, kedy je predpoklad ukončenia predmetného konania. V nadväznosti na odpoveď Okresného súdu Bratislava I, že nebol podaný žiaden návrh od žalovanej spoločnosti, okresný súd 20. októbra 2004 požiadal Krajský súd v Bratislave o oznámenie, kedy podal príslušnému registračnému súdu návrh na výmaz žalovanej spoločnosti. Krajský súd v Bratislave 29. októbra 2004 oznámil okresnému súdu, že 26. mája 2003 dal zákonný sudca pokyn na zaslanie právoplatného uznesenia č. k. 3 K 186/01-54 z 28. októbra 2002, ktorým bol pre nemajetnosť zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok menovanej spoločnosti, Obchodnému registru Okresného súdu Bratislava I. Tento súd zaslal okresnému súdu 13. decembra 2004 výmaz žalovaného z obchodného registra. V nadväznosti na túto skutočnosť okresný súd na pojednávaní 30. marca 2005 konanie zastavil z dôvodu, že žalovaný výmazom z obchodného registra zanikol a stratil právnu spôsobilosť mať práva a povinnosti.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou je toho názoru, že v čase, keď bolo konanie prerušené, nemohlo dôjsť k zbytočným priesťahom v konaní okresného súdu, a teda ani k porušeniu označených práv sťažovateľa. Z toho dôvodu ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

V nadväznosti na toto rozhodnutie ústavný súd už nerozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa, pretože stratili svoj právny význam.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2005